

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: BREV TIL: Mynster, Jakob Peter FRA: Heiberg, Johan Ludvig (1846-03-22)

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "BREV TIL: Mynster, Jakob Peter FRA: Heiberg, Johan Ludvig (1846-03-22)", i *Af efterladte Breve til J. P. Mynster*, Ggldendalske Boghandling, s. 242. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002236589-000-shoot-L0022365890000117.pdf> (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Af efterladte Breve til J. P. Mynster

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Heiberg, Johan Ludvig, *Af efterladte Breve til J. P. Mynster,*

Fra Heilierg.

22de Marts 1846.

Deres Høiærværdighed

ville modtage min ærbødigste og forbindtligste Tak for den skønne Gave, *) De har skjænket mig, og som er mig dobbelt kjær, fordi jeg modtager den fra Forfatterens egen Haand.

Jeg har allerede havt megen Glæde af Det, som jeg hidtil har tæst i denne righoldige Bog. Iblandt Andet tillader jeg mig at udhæve Talen Nr. XXV **) , som afhandler det ogsaa i filosofisk Henseende saa vigtige Spørgsmaal: om man skal admittere Conseqvenserne af den Lære, hvis Sandhed man har erkjendt, selv om disse Conseqvenser komme i Strid med den s. 243inderste, uafviselige Overbeviisning, eller om man i saadanne Conseqvenser skal see et Tegn paa selve Lærens Ufuldkommenhed og benytte dem som Correctives for denne. Paa det reent filosofiske Gebeet er, som bekjendt, baade det Ene og det Andet blevet paastaet, og her forekommer det mig, at baade det Ene og det Andet kan være rigtigt, naar det forstaaes med sin behørige Restriction. Af Disciplen (og det er Enhver, som vil sætte sig ind i et System) maa man vist fordre, at han, saalænge han endnu ikke er kommen til Systemets Ende, betragter sine Forudsætninger som Fordomme og overgiver sig til Eonseqvenserne. Men Mesteren, som grunder Systemet, finder ikke Andet i Eonseqvenserne, end hvad han oprindeligt har anskuet i Principet. For ham maa det Hele have været til førend dets Dele, medens det for Disciplen er omvendt. Men i denne Totalitet, enten den er Udgangspunkt eller Resultat, ligger Systemets Prøvesteen; have de blot negative, deconstruerende Conseqvenser deres Rod i en ligesaa negativ og deconstruerende Total-Anskuelse, da maa Læren opgives som falsk. Men hvis de, efter Bacos Ord, føre fra Gud for at føre tilbage til Gud, da maa Disciplen finde sig i denne disciplinariske Prøvelse, ihvor haard den end kan være; ialfald maa han ikke lade sig afskrække ved den, men gjenemgaae den, inden han forkaster den. Men da han, saalænge Dette varer, altsaa befunder sig i en Tvivls-Tilstand, saa følget heraf, at han skal beholde sin inderste Overbeviisning in petto, og altsaa hverken lade den indvirke forstyrrende paa Udviklingen, eller bortkaste den som unyttig, men opbevare den som den Instans, der i sidste Øieblik skal gjøre Udslaget.

Saaledes har jeg forstaaet den nævnte Tale; en saadan Fremstilling af Forholdet mellem Tro og Viden eller mellem Religion og Philosophie har jeg seet i den. Jeg har da ikke kunnet undlade, i mine Tanker at gjøre mig Rede for, at det samme Forhold finder Sted indenfor Philosophiens egne Grændser, nemlig mellem den philosophiste Total-Anskuelse og dens Udvikling gennem Systemets Led. Men jeg har maaskee s. 244gjort ilde i at lade disse Tanker komme paa Papiret, og at trætte D. H. med Læsningen af Noget, som hverken er nyt eller - efter al Rimelighed — afvigende fra Deres egen Opfatning. *)

Naar man kjender, hvad Deres Høiærv. har „givet" og endnu stedse „giver", saa falder det En ikke ind, at der skulde være et Andet, „hvoraf De ikke giver, fordi De ikke har det."

Min Kone og min Moder bede sig anbefalede i Deres Høiærv.'s venlige Erindring.

Med Høiagtelse
allerærbødigst
J. L. Heiberg.